

АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ

ANALYSIS OF LABOR MARKET DEVELOPMENT TRENDS OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF STATE SUPPORT FOR EMPLOYMENT OF THE POPULATION

У статті досліджено сучасний стан ринку праці України та проаналізовано основні показники діяльності Державної служби зайнятості за період 2022–2024 років. Особливу увагу приділено вивченню динаміки надання послуг з професійного навчання та працевлаштування, зокрема через механізм ваучерів на навчання. Проведено порівняльний аналіз регіональних особливостей надання послуг безробітним та внутрішньо переміщеним особам. Виявлено, що внаслідок російської воєнної агресії відбулися суттєві структурні зміни на ринку праці, які призвели до значного скорочення кількості отримувачів послуг служби зайнятості. Досліджено особливості працевлаштування та професійного навчання внутрішньо переміщених осіб, яким було надано спеціальні програми підтримки, включаючи компенсацію роботодавцям витрат на оплату праці. Обґрунтовано необхідність подальшого вдосконалення механізмів державної підтримки зайнятості населення через розширення програм професійної перепідготовки, впровадження модульних навчальних програм та розвиток дуальної освіти.

Ключові слова: ринок праці, зайнятість, професійна підготовка, людський капітал, робоча сила.

The article examines the current state of Ukraine's labor market and analyzes key performance indicators of the State Employment Service during 2022–2024. The research focuses on investigating the dynamics of professional training services and employment assistance, particularly through the implementation of educational voucher mechanisms. The study presents a comprehensive comparative analysis of regional characteristics in providing services to unemployed individuals and internally displaced persons (IDPs). The findings reveal significant structural changes in the labor market resulting from Russian military aggression, which led to a substantial reduction in the number of employment service recipients from 1,045,988 persons in 2022 to 564,384 persons in January–November 2024. The research identifies Dnipropetrovsk, Kharkiv, and Lviv regions as the most active in service provision. The study thoroughly investigates the peculiarities of employment and professional training for internally displaced persons, who received special support programs, including wage compensation for employers. The analysis demonstrates that during January–November 2024, the total number of IDPs receiving services from the State Employment Service reached 100,197 persons, with 71,512 having official unemployment status. The research highlights that 38,909 IDPs were successfully employed, with 13,972 receiving employment assistance through wage compensation programs. The paper emphasizes the implementation of specialized support measures for IDPs in the labor market, including public works programs and remote work infrastructure development. The study substantiates the necessity for further enhancement of state employment support mechanisms through the expansion of professional retraining programs, implementation of modular training programs, and development of dual education. The research concludes that improving the employment level of internally displaced persons directly depends on economic recovery and job creation, while emphasizing the importance of large-scale requalification of displaced persons, considering that many jobs were lost due to the war, but the country's reconstruction process will create new employment opportunities. The article provides recommendations for organizing professional training considering local labor market needs in regions where IDPs have relocated, suggesting the implementation of modular training programs developed in cooperation with local businesses for rapid requalification and skill enhancement.

Key words: labor market, employment, professional training, human capital, labor force.

УДК 331.5(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.15-30>

Дуга С.Ю.¹

аспірант,
Харківський національний
економічний університет
імені Семена Кузнеця

Duha Serhii

Simon Kuznets Kharkiv National
University of Economics

Постановка проблеми. Ринок праці є ключовим елементом ринкової економіки, де здійснюється формування попиту та пропозиції на специфічний ресурс – робочу силу. Соціально-економічні відносини, що виникають у процесі становлення ринку праці, мають базовий характер і вимагають підвищеної уваги з боку держави. На сучасному етапі ринок праці України характеризується певними специфічними рисами, які потребують детального дослідження для розробки рекомендацій щодо його подальшого розвитку. У зв'язку з цим важливим завданням є аналіз тенденцій, що формуються на ринку праці України, зокрема за показниками зайнятості населення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед найважливіших досліджень, які висвітлюють

різні аспекти теорії та практики ринку праці, механізмів його функціонування та регулювання, слід відзначити наукові розробки таких науковців і вчених, як: С. Бандура, І. Бондар, В. Васильченка, О. Грішнєвої, І. Журавльова, Г. Купалової, Е. Лібанової, В. Онікієнка, І. Петрової, М. Шаленка, Н. Юрлової, В. Яценко та інші [1, с. 96].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Відсутність регіонального аспекту надання послуг службою зайнятості в умовах значної міграції робочої сили та зміни економічної структури регіонів внаслідок воєнних дій, навчання та працевлаштування ВПО.

Постановка завдання. Метою статті є дослідити сучасні тенденції розвитку ринку праці України через аналіз показників діяльності Державної

¹ ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-8252-2354>

служби зайнятості щодо професійного навчання, працевлаштування та підтримки внутрішньо переміщених осіб, а також визначити ключові напрями підвищення ефективності державної політики у сфері зайнятості населення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

За даними Всесвітнього банку в структурі національного багатства багатьох розвинених країн домінує людський капітал, який складає 2/3 від сумарної величини. Особливості формування людського капіталу в умовах ринкової трансформації економіки України показує динаміку інвестицій рівнем соціально-економічного розвитку. Незадовільний стан інвестицій в людський капітал обумовлений кризовими явищами, занепадом соціальної сфери. Недооцінка людського чинника в економічному відтворенні виявляється в значному погіршенні рівня відтворення робочої сили нормальної якості; негативному впливі низьких доходів сім'ї на рівень освіти; зниження рівня кваліфікації працівників; відсутності усталеної зацікавленості підприємств в інвестуванні професійної перепідготовки робітників [2, с. 113].

Аналіз практики зарубіжних підприємств демонструє зростання значущості HR-менеджменту як ключового фактора, що обумовлює стійкість на ринку. З метою досягнення сталої конкурентної переваги компанія має регулярно впроваджувати програми розвитку людського капіталу, спрямовані на задоволення потреб та очікувань працівників, стимулювання професійного та особистісного розвитку. Це, в свою чергу, сприятиме підвищенню рівня кваліфікації та мотивації персоналу, що, зрештою, позитивно впливатиме на загальну ефективність та конкурентоспроможність підприємства.

Необхідно акцентувати увагу на важливості стимулювання працівників для забезпечення конкурентоспроможності організації. Враховуючи виявлені психологічні та особистісні якості працівників, рекомендується впроваджувати різноманітні стимули, спрямовані на підвищення мотивації та продуктивності. Серед таких можливостей варто зазначити програми управлінського залучення до виробничих процесів, спільну роботу у цільових групах для розробки стратегічних проектів, горизонтальні ротації в компанії та її відділах, включаючи міжнародні, тощо. Систематичне підвищення професійної кваліфікації, здобуття нових знань, навичок і компетенцій (тобто підвищення конкурентоспроможності персоналу) є необхідним процесом для постійного удосконалення персоналу, включаючи керівний склад.

Практика довела, що соціальні витрати – це ефективна інвестиція в людський капітал. Тому що саме трудовий потенціал співробітників є фактором, який формує конкурентоспроможність компанії. Людські ресурси мають специфічний вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства.

При збільшенні обсягів виробництва та підвищенні ефективності виробництва велике значення має забезпечення підприємства достатнім людським капіталом відповідного рівня кваліфікації та професійної підготовки, його раціональне використання та високий рівень продуктивності праці. Від забезпеченості підприємства кадрами та ефективності їх використання залежать, перш за все, обсяг і своєчасність виконання всіх робіт, ефективність використання обладнання, машин, механізмів і, як наслідок, обсяг виробництва [3, с. 131].

У рамках ринкової економіки критично важливо, щоб індивід володів необхідним рівнем освіти, високими кваліфікаційними показниками та здатністю до креативного підходу при вирішенні завдань. Також він повинен активно долучатися до економічних процесів, мати чітко визначені особисті інтереси та мотивацію до трудової діяльності. Одним із ключових напрямів інвестування в людський капітал є фінансування професійного навчання та розвитку навичок.

Державна служба зайнятості України продовжує активно впроваджувати програми професійного навчання та надання ваучерів на навчання для безробітних громадян. Ці програми спрямовані на підвищення професійної кваліфікації та конкурентоспроможності безробітних на ринку праці. У даному дослідженні розглядаються дані за 2022–2023 роки та з січня по листопад 2024 року, що включають чисельність безробітних, які проходили професійне навчання, та кількість виданих ваучерів на навчання.

У таблиці 1 наведено дані щодо надання послуг Державною службою зайнятості у 2022–2023 роках та у січні – листопаді 2024 року безробітним, які проходили професійне навчання та отримали ваучер на навчання [4].

У 2022 році в Україні 46,621 безробітних пройшли професійне навчання, з яких 183 отримали ваучер на навчання. Регіональний розподіл показує, що найбільша кількість безробітних, які пройшли професійне навчання, була зафіксована у Дніпропетровській області (5 214 осіб) та Івано-Франківській області (3 651 осіб). Найбільша кількість ваучерів на навчання була видана у Полтавській області (26 ваучери).

У 2023 році кількість безробітних, які пройшли професійне навчання, зменшилась до 32 898 осіб, 18 052 особи отримали ваучер на навчання. Найбільша кількість безробітних, які пройшли професійне навчання, була зафіксована у Донецькій області (3 417 осіб), а найбільша кількість ваучерів на навчання була видана у Харківській області (1 503 ваучери).

З січня по листопад 2024 року 39 417 безробітних пройшли професійне навчання, 22 582 особи отримали ваучер на навчання. Найбільша кількість безробітних, які пройшли професійне

**Надання послуг Державною службою зайнятості у 2022–2023 роках
та з січні – листопаді 2024 року безробітним, які проходили професійне навчання
та отримали ваучер на навчання**

	Чисельність безробітних, які проходили професійне навчання, осіб			Ваучер на навчання, осіб		
	2022	2023	січень – листопад 2024	2022	2023	січень – листопад 2024
Україна	46 621	32 898	39 417	183	18 052	22 582
Вінницька	2 017	1 469	1 756	4	704	1 049
Волинська	1 897	1 227	1 156	5	551	445
Дніпропетровська	5 214	3 003	4 203	24	1 289	2 310
Донецька	1 714	3 417	2 569	10	1 101	804
Житомирська	1 665	1 067	1 479	2	631	645
Закарпатська	793	608	849	1	258	294
Запорізька	294	140	208	1	850	1 001
Івано-Франківська	3 651	2 515	2 375	17	813	826
Київська	1 211	809	830	2	1 012	1 233
Кіровоградська	1 872	1 183	929	1	418	556
Луганська	441	150	650	11	369	460
Львівська	2 862	2 723	4 827	8	1 306	1 676
Миколаївська	819	884	887	1	479	474
Одеська	2 963	1 249	1 645	5	668	1 321
Полтавська	3 176	1 959	2 344	26	1 442	1 285
Рівненська	3 679	3 102	3 366	5	548	656
Сумська	1 858	900	1 165	10	887	1 006
Тернопільська	1 466	711	997	17	442	651
Харківська	2 558	2 486	2 552	9	1 503	1 687
Херсонська	842	45	117	0	302	543
Хмельницька	2 173	1 153	1 325	3	416	1 347
Черкаська	860	562	969	7	512	666
Чернівецька	778	587	646	1	532	511
Чернігівська	1 472	671	929	10	370	411
м. Київ	346	278	644	3	649	725

Джерело: складено автором за матеріалами [4]

навчання, була зафіксована у Львівській області (4 827 осіб), а найбільша кількість ваучерів на навчання була видана у Дніпропетровській області (2 310 ваучери).

Держава відіграє важливу роль у створенні сприятливого середовища для розвитку людського капіталу України. Необхідними заходами у цьому напрямку є не тільки реформування освітньої системи та державних структур, але й удосконалення правової бази для захисту інтелектуальної власності, захисту даних, стимулювання інновацій, а також забезпечення рівних можливостей для доступу до цифрових ресурсів на усій території країні [5, с. 68].

В Україні в результаті російської агресії – бомбардувань і ракетних обстрілів сотень міст та

населених пунктів, окупації окремих з них, відбулося знищення багатьох промислових підприємств, руйнація міської і транспортної інфраструктури, комунального господарства. До того ж російська воєнна агресія, створивши загрози для життя мільйонів людей, спровокувала небачену за масштабами вимушену зовнішню міграцію. Втрати робочої сили і основного капіталу значно посилили негативні процеси на ринку праці [6].

Слід відзначити, що ключову роль у забезпеченні людського розвитку в країні відіграє державне регулювання, оскільки воно спрямоване на створення умов для зростання і розвитку людського капіталу, а також забезпечення соціальної справедливості і економічної стабільності [7].

У таблиці 2 наведено дані щодо надання послуг Державною службою зайнятості у 2022–2023 роках та у січні – листопаді 2024 року [4].

У 2022 році послуги отримували 1 045 988 осіб, у 2023 році ця кількість зменшилася до 664 572 осіб, що свідчить про спад на 36,5%. За січень–листопад 2024 року показник скоротився до 564 384 осіб, тобто на 15% у порівнянні з 2023 роком. Зменшення кількості отримувачів послуг спостерігається у всіх регіонах, проте масштаби скорочення різняться залежно від області. У 2022 році найбільше осіб отримували послуги в Дніпропетровській області (107 313 осіб), м. Київ (55 546 осіб), та Київській області (55 547 осіб). У 2023 та 2024 роках Дніпропетровська область зберігає лідерство (68 349 та 45 924 осіб відповідно), проте показник значно низився. 2022 рік характеризується найбільшою кількістю осіб, які отримували послуги. Це може бути пов'язано з соціально-економічними наслідками повномасштабного вторгнення, коли багато людей зверталися за державною

підтримкою. Спостерігається значне скорочення отримувачів послуг, імовірно, через стабілізацію частини населення та зменшення соціального навантаження у 2023 році. Січень–листопад 2024 року: Тенденція до зниження триває, хоча темпи скорочення менш інтенсивні. Дані свідчать про зменшення кількості отримувачів державних послуг у всіх регіонах України. Це може бути ознакою як покращення економічної ситуації, так і зменшення доступу до послуг через зовнішні фактори (наприклад, воєнні дії або внутрішня міграція). Найбільші виклики спостерігаються в регіонах, наближених до зон бойових дій (Донецька, Луганська області), де кількість отримувачів зменшилася особливо суттєво. Відносно стабільні показники у західних регіонах, таких як Львівська та Івано-Франківська області, можуть свідчити про зростання попиту на послуги у внутрішньо переміщених осіб.

Унаслідок військової агресії російської федерації значна частина населення була змушена

Таблиця 2

Надання послуг Державною службою зайнятості у 2022–2023 роках та з січня по листопад 2024 року

	Всього отримували послуги, осіб		
	2022	2023	січень – листопад 2024
Україна	1 045 988	664 572	564 384
Вінницька	51 015	29 218	27 608
Волинська	31 815	22 328	18 719
Дніпропетровська	107 313	68 349	45 924
Донецька	32 506	24 572	21 022
Житомирська	40 678	27 152	22 620
Закарпатська	20 508	12 481	9 683
Запорізька	43 758	24 394	20 320
Івано-Франківська	30 206	23 455	23 118
Київська	55 547	36 845	26 150
Кіровоградська	36 909	19 722	16 770
Луганська	11 231	5 971	6 938
Львівська	50 317	33 434	31 469
Миколаївська	41 332	26 650	20 222
Одеська	51 386	36 647	34 025
Полтавська	56 736	32 783	31 344
Рівненська	38 162	24 935	22 560
Сумська	40 049	27 627	23 933
Тернопільська	25 037	15 941	16 384
Харківська	69 630	49 278	40 681
Херсонська	16 263	11 164	8 120
Хмельницька	40 271	23 526	24 519
Черкаська	46 755	25 572	22 365
Чернівецька	20 583	14 025	14 934
Чернігівська	32 435	20 659	17 854
м. Київ	55 546	27 844	17 102

Джерело: складено автором за матеріалами [4]

залишити свої домівки та місця роботи, перемістившись у регіони, що вважаються більш безпечними. Для забезпечення адаптації до нових умов проживання та соціально-економічної стабільності, вимушені переселенці стикаються з необхідністю пошуку нових можливостей працевлаштування. У таблиці 3 наведено дані щодо надання послуг Державною службою зайнятості внутрішньо переміщеним особам у січні-листопаді 2024 року [4].

За зазначений період 2024 року загальна кількість ВПО, які отримували послуги від Державної служби зайнятості, становила 100 197 осіб. Найвищі показники зафіксовано в Дніпропетровській (10 461 особа), Харківській (10 687 осіб) та Запорізькій (5 683 особи) областях, що зумовлено концентрацією переміщених осіб у цих регіонах через їхнє географічне розташування та економічний потенціал. Кількість безробітних із загальної кількості серед осіб, які

Таблиця 3

Надання послуг Державною службою зайнятості внутрішньо переміщеним особам у січні-листопаді 2024 року

	Отримували послуги, осіб	з них, мали статус безробітного, осіб	працевлаштовано, осіб	з них:		Проходили професійне навчання, осіб	Отримали ваучер на навчання, осіб	Брали участь у громадських та інших роботах тимчасового характеру, осіб
				працевлаштовано безробітних з компенсацією роботодавцю витрат на оплату праці (стаття 24 ¹ ЗУ "Про зайнятість населення"), осіб	працевлаштовано з компенсацією витрат на оплату праці під час дії воєнного стану (постанова КМУ від 20.03.2022 р. № 331), осіб			
Україна	100 197	71 512	38 909	1 006	13 972	6 080	4 752	2 012
Вінницька	3836	2822	1 304	7	403	122	123	79
Волинська	1731	1213	830	16	283	60	40	22
Дніпропетровська	10461	7877	5 848	66	2 128	773	303	137
Донецька	7328	6237	2 533	96	463	1 061	494	95
Житомирська	1860	1501	895	17	296	87	9	21
Закарпатська	1646	1265	1 104	9	554	149	59	30
Запорізька	5683	2754	1 948	5	816	66	392	6
Івано-Франківська	2653	1999	1 268	53	382	225	225	77
Київська	4903	2929	2 092	24	788	107	195	8
Кіровоградська	3284	2728	1 147	13	339	119	66	126
Луганська	3719	2947	882	23	144	635	422	40
Львівська	4363	3049	2 048	66	755	582	177	128
Миколаївська	3540	2600	870	25	217	95	85	12
Одеська	4978	2895	1 482	68	514	203	152	47
Полтавська	5761	4225	2 441	35	1 057	285	316	118
Рівненська	1909	1449	792	32	214	169	55	13
Сумська	3655	2940	1 252	46	390	147	153	79
Тернопільська	1953	1376	759	41	221	94	42	31
Харківська	10687	7524	3 212	97	1 421	574	686	420
Херсонська	1480	1099	393	2	194	21	220	27
Хмельницька	3602	2349	1 312	72	534	145	163	251
Черкаська	3593	2375	1 319	57	421	102	104	187
Чернівецька	1714	1477	494	2	149	64	30	21
Чернігівська	1505	1306	588	26	160	68	41	7
м. Київ	4353	2576	2 096	108	1 129	127	200	30

Джерело: складено автором за матеріалами [4]

отримували послуги, 71 512 осіб мали офіційний статус безробітного. Найбільше таких осіб було зареєстровано у Харківській (7 524 осіб) та Дніпропетровській (7 877 осіб) областях.

1 006 осіб пройшли професійне навчання. Найвищі показники навчання спостерігалися у Дніпропетровській (66 осіб), Львівській (66 осіб) та Харківській (97 осіб) областях. 13 972 осіб отримали ваучери на навчання, що свідчить про значну підтримку кваліфікаційного зростання серед ВПО. 4 752 особи були працевлаштовані з компенсацією роботодавцю витрат на оплату праці відповідно до статті 24-1 Закону України "Про зайнятість населення".

2 012 осіб працевлаштовано з компенсацією витрат на оплату праці під час дії воєнного стану (відповідно до постанови КМУ від 20.03.2022 № 331).

6 080 осіб брали участь у громадських роботах та інших тимчасових програмах зайнятості. Найвищі показники участі в таких програмах зафіксовані в Харківській (574 осіб) і Донецькій (1 061 осіб) областях.

Кожен регіон демонструє унікальні показники залежно від чисельності переміщеного населення, доступності робочих місць та соціальної підтримки. Найвищі показники працевлаштування відзначені в Харківській (3 212 осіб) та Дніпропетровській (5 848 осіб) областях. Найменше працевлаштованих зафіксовано у Херсонській області (393 особи), що може бути зумовлено обмеженням економічним відновленням у регіоні через бойові дії. Державної служби зайнятості у підтримці внутрішньо переміщених осіб шляхом надання послуг із працевлаштування, професійного навчання, тимчасової зайнятості та інших заходів відображає значну роль.

Підвищення рівня зайнятості внутрішньо переміщених осіб (ВПО) безпосередньо залежить від відновлення економіки та створення нових робочих місць. Водночас важливим є впровадження спеціалізованих заходів підтримки ВПО на ринку праці, таких як організація програм громадських робіт, розвиток інфраструктури для дистанційної роботи та навчання.

Ключовим напрямом має стати масштабна перекваліфікація переселенців, оскільки значна кількість робочих місць була втрачена внаслідок війни, але процес відбудови країни створить нові можливості для працевлаштування. Професійне навчання слід організувати з урахуванням потреб локальних ринків праці в регіонах, до яких перемістилися ВПО.

Доцільно впроваджувати модульні навчальні програми, розроблені у співпраці з місцевим бізнесом, для оперативної перекваліфікації та підвищення кваліфікації працівників. Також варто розширювати практику дуальної освіти та програм

навчання безпосередньо на робочих місцях, що сприятиме ефективному інтегруванню ВПО у ринок праці та економічну систему країни.

Висновки. На основі проведеного аналізу можна зробити наступні висновки: ринок праці відіграє ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності економіки, оскільки саме він визначає ефективність розподілу та використання трудових ресурсів. Конкурентоспроможність країни залежить від здатності ринку праці задовольняти потреби роботодавців у кваліфікованих кадрах, адаптуватися до змін у попиті на професії та забезпечувати стаке працевлаштування населення. Центри зайнятості є важливим інструментом підтримки ринку праці, сприяючи зниженню рівня безробіття, підвищенню мобільності робочої сили та розвитку професійних навичок. Вони надають послуги з професійної орієнтації, перепідготовки та підвищення кваліфікації, що сприяє формуванню конкурентоспроможного людського капіталу.

Якість людського капіталу, яка включає рівень освіти, професійної кваліфікації, мотивації та здоров'я працівників, безпосередньо впливає на продуктивність праці та інноваційний потенціал економіки. Чим вищий рівень розвитку людського капіталу, тим ефективніше він інтегрується в ринок праці, забезпечуючи створення доданої вартості та сприяючи економічному зростанню.

Таким чином, ринок праці, центри зайнятості та якість людського капіталу перебувають у тісному взаємозв'язку, формуючи основу для підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ярмоленко Ю., Іващенко Т., Гуляєва Л., Мацьоха Т. Людський капітал у системі економічних категорій ринку праці: теоретичні аспекти. *Економічний дискурс*. 2021. Вип. 3-4. С. 96-103. DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2021-2-10>
2. Бублик М., Копач Т., Линда Р. Вплив людського капіталу на розвиток підприємства. *Економічний аналіз*. 2019. Том 29. № 4. С. 113-120.
3. Бойківська Г., Саладяк К. Роль людського капіталу в забезпеченні ефективного розвитку підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 5. Том 1. С. 131-134. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5\(1\)-21](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-21)
4. Аналітична та статистична інформація. Державна служба зайнятості України. URL: <https://dcz.gov.ua> (дата звернення: 07.01.2025)
5. Головнюв В.І. Актуальні проблеми управління конкурентоспроможністю людського капіталу в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/524-0072/2024-68-69>
6. Маршавін Ю.М., Кицак Т.Г., Кирилюк В.В. Посилення конкурентоспроможності ринку праці України в нових соціально-економічних реаліях.

Економіка та суспільство. 2022. Вип. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-2>

7. Голубев О.В. Розвиток людського капіталу в контексті сучасних викликів для української економіки. *Ефективна економіка*. 2024. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_7_60.

REFERENCES:

1. Iarmolenko Yu., Ivashchenko T., Huli-aieva L., Matsokha T. (2021) Liudskiy kapital u systemi ekonomichnykh katehorii rynku pratsi: teoretychni aspekty [Human capital in the system of economic categories of the labor market: theoretical aspects]. *Ekonomichnyi diskurs*, vol. 3-4, pp. 96-103, DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2021-2-10>

2. Bublyk M., Kopach T., Lynda R. (2019) Vplyv liudskoho kapitalu na rozvytok pidpriemstva [The influence of human capital on the development of the enterprise]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 29, no. 4, pp. 113-120

3. Boikivska H., Saladiak K. (2022) Rol liudskoho kapitalu v zabezpechenni efektyvnoho rozvytku pidpriemstv [The role of human capital in ensuring the effective development of enterprises]. *Visnyk Khmelnytskoho nat-*

sionalnoho universytetu, no. 5, vol. 1, pp. 131-134. DOI: [https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5\(1\)-21](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-21)

4. Analitychna ta statystychna informatsiia [Analytical and statistical information]. Derzhavna sluzhba zainiatosti Ukrainy. Available at: <https://dcz.gov.ua> (accessed: 07.01.2025)

5. Holovnov V.I. (2024) Aktualni problemy upravlinnia konkurentospromozhnistiu liudskoho kapitalu v umovakh tsyvrovoi ekonomiky [Current problems of managing the competitiveness of human capital in the digital economy]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-69>

6. Marshavin Yu.M., Kytsak T.H., Kyrlyuk V.V. (2022) Posylennia konkurentospromozhnosti rynku pratsi Ukrainy v novykh sotsialno-ekonomichnykh realiakh [Strengthening the competitiveness of the labor market of Ukraine in new socio-economic realities]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-2>

7. Holubiev O.V. (2024) Rozvytok liudskoho kapitalu v konteksti suchasnykh vyklykiv dlia ukrainskoi ekonomiky [Human capital development in the context of modern challenges for the Ukrainian economy]. *Efektivna ekonomika*, no. 7. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_7_60